

KÖZADATTÁR

Az elektronikus információszabadságról szóló törvény és a közadatkereső célja

AZ INTÉZMÉNY FELADATAI

Ahhoz, hogy ez a rendszer valóban jól működjön, az intézményeknek a következő feladatokat kell végrehajtania:

1. A törvény és a kapcsolódó végrehajtási rendeletek megismerése, értelmezése

A 2005. évi XC. törvény az elektronikus információszabadságról rendelkezik a közérdekű adatok elektronikus közzétételéről, a jogalkotás és a bírósági határozatok nyilvánosságáról. Mellékletében meghatározza az általános közzétételi listában szereplő közérdekű adatokat.

A Kormány 305/2005. (XII.25.) Korm. rendelete a közérdekű adatok elektronikus közzétételére, az egységes közadatkereső rendszerre, valamint a központi jegyzék adattartalmára, az adatintegrációra vonatkozó részletes szabályokról rendelkezik a közzététel szervezési és ügyviteli feltételeiről, a honlap kialakításáról, a közzétételről, valamint a közzétételi egységekre vonatkozó leíró adatokról – azaz meghatározza, milyen leíró adatokat kell az intézménynek előállítania.

Az informatikai és hírközlési miniszter 18/2005. (XII. 27.) IHM rendelete a közzétételi listákon szereplő adatok közzétételéről szükséges közzétételi mintákról rendelkezik, meghatározva azt a csoportosítást, amelynek eleget téve az adatokat közzé kell tenni. Ez biztosítja, hogy a közfeladatot ellátó szervek adatai egységes szempontok alapján kereshetővé váljanak. Mindhárom jogszabály megtalálható többek között az intézmények tájékoztatására létrehozott portálon, a www.kozadattar.hu oldalon is. A honlapon számos további tájékoztatást és ismertetőt is elhelyeztünk, segítve a szervezetek számára előírt feladatok végrehajtását.

2. Felelősök kijelölése

Az intézményben ki kell jelölni a törvényben előírt feladatok teljesítésére a megfelelő személyt/

személyeket. A feladatot – szervezettől függően – egy munkatárs is elvégezheti, de segíthetik munkáját többen is. A munkaköri feladatok meghatározását a közzétételi szabályzatban kell rögzíteni.

3. Közzétételi szabályzat elkészítése

A jogszabályok által előírt feladatok végrehajtása hasonlóan történik az intézmények többsége esetében, ezért a közérdekű adatok közzétételére vonatkozó szabályzatot is hasonló módon kell elkészíteni, természetesen az egyedi sajátosságok figyelembevételével.

A www.kozadattar.hu oldalon szabadon felhasználható szabályzatominta segíti Önöket munkájukban.

4. Egyedi/különös közzétételi lista elkészítése

A törvény lehetőséget biztosít, hogy a mellékletében meghatározott adatokon (általános közzétételi lista) kívül más közléteendő adatkört is meg lehet határozni. Az egyedi közzétételi listát a közfeladatot ellátó szerv vezetője adhatja ki, ehhez azonban előzetes konzultáció szükséges az adatvédelmi biztossal. Egyes ágazatokra, valamint a közfeladatot ellátó szervtípusra vonatkozó jogszabályok különös közzétételi lista készítését írhatják elő.

5. Közérdekű adatok megjelentetése az interneten

A közérdekű adatok elektronikus közzétételét szabályozó kormányrendelet határozza meg a honlapon megjelenítendő közérdekű adatok formáját. Az adatstruktúra, a tartalom és a forma kialakításánál figyelembe kell venni az adott intézményre vonatkozó külön jogszabályokat, valamint biztosítani kell azt, hogy valamennyi közérdekű adat elérhető legyen az interneten.

A miniszter 1. pontban ismertetett rendeletében előírja, hogy e nyilvános adatokat tartalmazó, „Közérdekű adatok” címet viselő menüpontot

a nyitó oldalon, jól látható módon, a rendelet mellékletében részletezett csoportosításban (pl. „Szervezeti, személyzeti adatok” almenüben az „Elérhetőségi adatok” közzétételi egységet) kell megjeleníteni.

Amennyiben az intézménynek nincs lehetősége saját portál üzemeltetésére, akkor a közzétételi kötelezettségének eleget tehet a fenntartója honlapján, vagy a törvény hatálya alá tartozó más szervezetekkel társulásban üzemeltetett web-lapon. Azon szervezetek, melyek számára nem valósítható meg egyik említett közzétételi mód sem, a miniszter központi honlapot hoz létre.

Az adatok központi honlapon való közzétételének módjáról bővebb információ a www.kozadattar.hu oldalon található.

Ha a szervezet más honlapján (pl. felettes szerv) teszi közzé adatait, akkor az adatok közzétételével, frissítésével kapcsolatos teendőket a közzétételi szabályzatban határozhatja meg. A szabályzat elkészítésekor figyelembe kell venni az 1. pontban ismertetett kormányrendelet erre vonatkozó rendelkezését.

6. Leíró adatok szolgáltatása a közadatkereső felé

A közérdekű adatok megjelentetésével egy időben el kell készíteni, az ún. metaadatokat, vagyis az adatokat leíró adatokat, amelyek lehetővé teszik az állampolgár számára a hatékony keresést. A leíró adatok szerkezetét a közérdekű adatok elektronikus közzétételét szabályozó kormányrendelet mellékletei írják elő. Az ebben felsorolt adatok szolgáltatása a közadatkereső felé elektronikus úton zajlik.

A közadatkereső a világszerte ismert ún. **OAI – Nyílt archívumi kezdeményezés** alapján működik. A rendszer hazánkban is közismert példája a kulturális adatok keresője, a Nemzeti Digitális Adattár (www.nda.hu), mely 2004 óta működik. A rendszer folyamatosan bővül, újabb és újabb intézmények kapcsolódnak be adattárbaésszolgáltatják rendszeresen az adatokat. Ilyen intézmény többek között az Országos Széchényi Könyvtár, de

az adatszolgáltatók között magánszemély is található, aki virtuális galériája ismertté tételében készítette el a leíró adatokat. Mivel gyakorlati tapasztalatok igazolják a modell hatékony és biztonságos működését a legkülönbözőbb témák és intézménytípusok esetében ezért a közigazgatás különféle szereplői számára is hatékony megoldást jelent.

A nyílt archívumi kezdeményezés lényege, hogy az archívumok tartalmát leíró katalógusokat mindenki számára hozzáférhetővé kell tenni. Így bárki könnyen meggyőződhet arról, hogy valóban a kiválasztott intézménynél vannak-e az általa keresett adatok.

A leíró adatok elkészítéséhez nagy segítséget nyújtanak szoftvereink, amelyek fejlesztésénél fő szempont volt, hogy telepítésük, üzemeltetésük, használatuk a lehető legegyszerűbb legyen, és mindössze csekély többletmunkát igényeljenek. Ezen szoftverek úgy kerültek kialakításra, hogy használatuk ne igényeljen többletberuházást. Nincs szükség tehát hardver beszerzésére a feladat végrehajtása érdekében.

A rendszerben a szerverek az adatszolgáltatóknál (intézményeknél) helyezkednek el. A közadatkereső egyik programja rendszeres időközönként végigjárja az intézményeknél található szervereket, megnézi a leíró adatokat tartalmazó katalógust, történt-e változás (pl. a törvényben előírt módon frissítésre került az egyik közadat).

A folyamatosan frissülő adatbázisnak köszönhetően az állampolgár mindenkor aktuális információkhoz juthat. Az intézmény feladata csupán annyi, hogy elkészíti a leíró adatokat, illetve amennyiben szükséges, frissíti azokat.

A leíró adatok előállítása legegyszerűbben a szintén ingyenesen biztosított metaadat-szerkesztő használatával lehetséges. A közérdekű adatok elektronikus közzétételét szabályozó kormányrendelet (lsd. 1. pont) mellékletében található táblázatokot, illetve az azokból következő metaadatsémákat követve kell a közzétételi egységekre vonatkozó adatokat megadni. A sémákat elemek és minősítők alkotják. Ezek

egy része kötelezően kitöltendő, más része szabadon választható. Az adatok előállításának egyik leglényegesebb pontja, hogy mindig a megfelelő elérhetőség szerepeljen a rekordban, mivel a közadatkereső ezt a forrást kínálja fel az állampolgárnak. Az elemek és minősítőik meghatározásánál fontos az is, hogy olyan szavak kerüljenek be a mezőkbe, amelyek ténylegesen azonosítják a dokumentumot.

Pl.

Cím	<i>A GKM vezetői</i>
Tárgy	
Kulcsszavak	<i>GKM, vezetők</i>
Lista típusa	<i>Általános közzétételi lista</i>
Egység megjelölése	<i>A szerv vezetői</i>
Típus	<i>Szöveg</i>
Forrás	<i>http://www.gkm.gov.hu/ugyfelszolgalat/e_inform/szervezeti_vezetok.html</i>
Létrehozó	<i>Gazdasági és Közlekedési Minisztérium</i>
Kiadó	<i>Gazdasági és Közlekedési Minisztérium</i>
Dátum	
Elérhető	<i>2007-11-20</i>
Frissítés	<i>A változásokat követően azonnal</i>
Formátum	<i>html</i>
Nyelv	<i>hun</i>

A fenti adatok mind kereshetőek. A dőlt betűs szavakkal a dokumentum egyértelműen beazonosítható. Fontos tehát úgy kitölteni a mezőket, hogy minél több adatot megadva a kereshetőség minősége javuljon. A metaadat-szerkesztő fejlesztése során törekedtünk arra, hogy a megfelelő kitöltést elősegítsük, ezáltal is egységesebbé téve az intézmények által elkészített rekordokat.

A KÖZADAT PROGRAM

A csatlakozó intézmények támogatása a Neumann Kht. Közadat Programja keretében történik, amely elsősorban tájékoztatási, oktatási feladatokat foglal magába. A Közadat Program munkatársai igény esetén szervezési és technikai kérdésekben telefonon és e-mailben (info@kozadattar.hu) is az intézmények rendelkezésére állnak. Egyéb elérhetőségek a www.kozadattar.hu oldalon, a Kapcsolat menüpontban találhatóak.

CSATLAKOZÁS A KÖZADATKERESŐHÖZ

Mivel a közadatkeresőhöz valamennyi érintett intézménynek csatlakoznia kell, erre az intézmények nagy száma miatt automatizmusok útján kerülhet sor. A csatlakozás – a tulajdonképpeni adatintegráció tesztüzeme – is automatikus adminisztrációs felületeken keresztül történik. A jogszabály által előírt bejelentési kötelezettség végrehajtására is itt kerülhet sor.

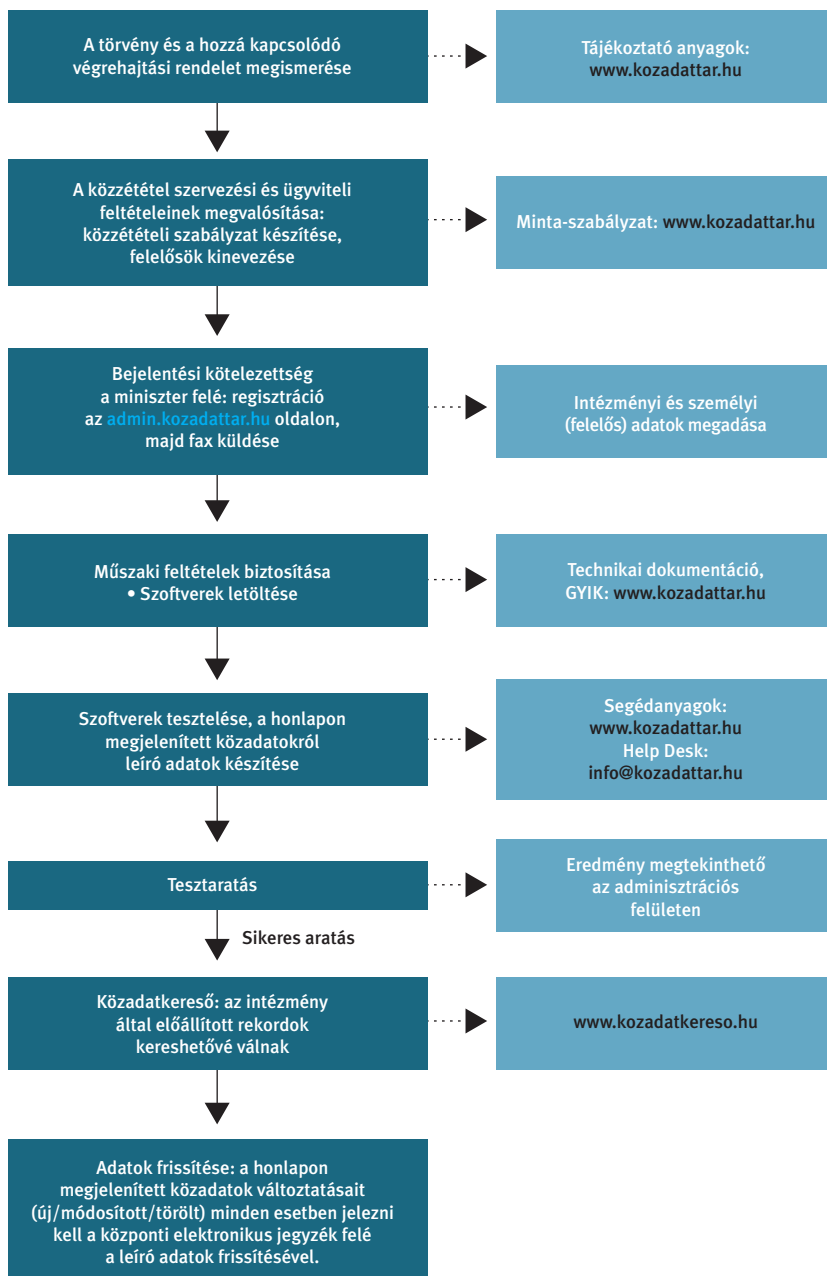
A kötelező regisztrációra az admin.kozadattar.hu oldalon található adminisztrációs felületen kerül sor. A regisztrációhoz folyamatos segítséget nyújt az online súgó, illetve előzetesen egy rövid bemutató is megtekinthető.

A sikeres regisztrációt követően kerülhet sor az adatintegráció műszaki feltételeinek megteremtésére. A szükséges szoftverek üzemeltetési környezetének kiválasztása után a megfelelő alkalmazás letölthető. Az adminisztrációs felületen keresztül lehetőség nyílik a beüzemelt szoftverek és az előállított leíró adatok tesztelésére is. A sikeres tesztelést követően az intézmény által közzétett adatok kereshetőségét a közadatkereső automatikusan biztosítja.

Az intézmény feladatai a törvény végrehajtásával kapcsolatban

- ✓ Feladatok megismerése (jogszabályok) → www.kozadattar.hu oldalon található tájékoztató anyagok segítségével.
- ✓ Közérdekű adatok közzétételére vonatkozó belső szabályzat elkészítése, felelősök kiválasztása.
- ✓ Bejelentési kötelezettség a miniszternek → regisztráció az admin.kozadattar.hu oldalon, majd fax küldése.
- ✓ Adatintegrációs műszaki feltételek biztosítása → szoftverek a www.kozadattar.hu oldalról tölthetők le.
- ✓ Folyamatos adatszolgáltatás → közérdekű adatok megjelenítése a honlapon, illetve ezekről jelzés küldése a központi elektronikus jegyzék részére.

Az intézmény adatintegrációval kapcsolatos feladatai

Az Országgyűlés 2005 nyarán elfogadta az Európában egyedülálló, elektronikus információszabadságról szóló törvényt. E törvény célja, hogy a közfeladatot ellátó intézmények közadataikat a nyilvánosság számára elektronikus formában, az interneten is közzétegyék annak érdekében, hogy azokhoz bárki – személyazonosítás és különböző adatigénylési eljárások, adatkérő levelek nélkül – díjmentesen hozzáférhessen.

Az intézmények feladata egyrészt tehát a dokumentumok közzététele a világhálón - a saját vagy más szervekkel közösen, adott esetben a felettes szerv által fenntartott portál, illetve a miniszter által létrehozott központi honlapon -, másrészt ezek leíró adatainak összeállítása a közérdekű adatok központi elektronikus jegyzéke és az egységes közadatkereső rendszer számára.

Jogos a kérdés, hogy vajon miért van szükség az ún. közadatkeresőre, amikor ma már bárki hozzájuthat az őt érdeklő adatokhoz az interneten.

Valóban, hosszas keresgélés után mindent megtalálhatunk a neten. Azonban a közadatok vonatkozásában ez a keresés hosszadalmas és bonyolult. Hiszen ismerni kell az intézmény pontos nevét és a honlapja címét, amely nem könnyű feladat, ha figyelembe vesszük, hogy a törvény hatálya alá közel 30 000 szervezet tartozik a minisztériumoktól, országos hatáskörű szervektől kezdve a legkisebb óvodákig. Ha már megleltük a keresett honlapot, ez sem garancia arra, hogy az almenükben elsőre megtaláljuk a keresett adatot.

A közadatkereső ezt a folyamatot teszi gyorsabbá és kényelmesebbé. Amennyiben megfelelő módon készültek el a leíró adatok, az állampolgár azonnal eljuthat az intézmény honlapján elhelyezett dokumentumhoz. A keresőrendszer tehát nem gyűjti be, nem duplázza meg a honlapok tartalmát, hanem egy könyvtári katalógushoz hasonlóan, elektronikus katalóguscédula segítségével mutatja meg, hol található az intézmény által közzétett közadat (pl. az ügyfélszolgálat nyitvatartási ideje).

További programjaink:

